

Huvudman
osthammardirekt@osthammar.se

2023-06-19
Dnr SI 2022:6164

Rektor
helena.asberg@osthammar.se

Beslut

efter tematisk kvalitetsgranskning av grundskolors arbete för en inkluderande utbildning vid Österbyskolan i Östhammars kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av grundskolors arbete för en inkluderande utbildning på Österbyskolan. Syftet är att granska skolors arbete för att skapa en tillgänglig lärmiljö som en del i en inkluderande utbildning, med särskilt fokus på de utmaningar i lärmiljön som förknippas med neuropsykiatriska svårigheter. Granskningen inriktas mot grundskolans årskurser 7-9.

Läsanvisning

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen tagit fram för granskningen, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. I bilaga 1 och 2 återfinns fakta om skolan samt mer information om hur granskningen genomförts. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 3. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas. En skriftlig redovisning av utvecklingsarbetet begärs då också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning kan Skolinspektionen lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Österbyskolan i följande utsträckning:

I vilken utsträckning skapar rektor förutsättningar för att hinder i lärmiljön som förknippas med neuropsykiatriska svårigheter ska identifieras och undanröjas?

Utifrån framtagna kvalitetskriterier har Skolinspektionens utredning inte visat annat än att verksamheten inom de granskade områdena fungerar väl.

I vilken utsträckning präglas undervisningen av tillgänglighet, så att de konsekvenser som förknippas med neuropsykiatriska svårigheter motverkas?

Utifrån framtagna kvalitetskriterier har Skolinspektionens utredning inte visat annat än att verksamheten inom de granskade områdena fungerar väl.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

I vilken utsträckning skapar rektor förutsättningar för att hinder i lärmiljön som förknippas med neuropsykiatriska svårigheter ska identifieras och undanröjas?

Inom detta område granskas hur rektor förankrar en värdegrund som bygger på alla elevers lika värde där olikheter ses som en tillgång och där ett tillgänglighetsperspektiv finns med vid relevanta beslut. Vidare granskas om rektor leder ett systematiskt arbete för en tillgänglig lärmiljö som särskilt motverkar de konsekvenser som förknippas med neuropsykiatriska svårigheter. I det ingår att organisera verksamheten så att nödvändiga förändringar möjliggörs samt att rektor skapar förutsättningar för att personalen ska kunna implementera nyvunna kunskaper i ett kollegialt lärande.

Området omfattar även om rektor identifierar behov av kompetensutveckling och ser till att åtgärder vidtas för att stärka personalens kompetens i att upptäcka och undanröja hinder kopplade till neuropsykiatriska svårigheter i elevernas lärmiljö samt om rektor skapar förutsättningar för personalen att delta i sådan kompetensutveckling.

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn skapar i hög utsträckning förutsättningar för att hinder i lärmiljön som förknippas med neuropsykiatriska svårigheter ska identifieras och undanröjas.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att rektorn har en tydlig och uttalad målsättning om en tillgänglig utbildning för alla elever på skolan. Målsättningen är förankrad hos personalen. Rektorn leder ett systematiskt utvecklingsarbete i syfte att organisera för en tillgänglig utbildning för alla elever som särskilt syftar till att motverka konsekvenser av neuropsykiatriska svårigheter. Såväl ansvarsfördelning som roller är tydliga i arbetet med att skapa en tillgänglig utbildning. Vidare ser rektorn till att skapa forum och förutsättningar för skolans personal att kollegialt utbyta erfarenheter med fokus på neuropsykiatriska svårigheter. Lärarna har dessutom möjlighet att pröva och implementera nya inslag i undervisningen, samt att gemensamt följa upp att utvecklingsarbetet får avsedd effekt. Skolinspektionens bedömning grundar sig även i att rektorn i samverkan med personal identifierar behov av kompetensutvecklingsinsatser för att öka personalens kompetens i att upptäcka och undanröja hinder för elever med neuropsykiatriska svårigheter. Dessutom får personalen möjlighet att förvärva kunskaper om

vilka pedagogiska konsekvenser neuropsykiatriska svårigheter kan få i lärmiljön och hur dessa kan komma till uttryck hos pojkar och flickor.

Målsättning och arbetsprocesser

Granskningen visar att rektorn har en tydlig och uttalad målsättning om en tillgänglig utbildning för alla elever på skolan som är förankrad hos personalen. Rektorn berättar att det finns en uttalad målsättning som innebär att eleverna främst ska få sin undervisning i det ordinarie sammanhanget och det förutsätter att respektive lärare har kunskap och förmåga att skapa ett inkluderande sammanhang. Rektorn berättar vidare att målsättningen innebär att alla elever ska få möjlighet att lyckas i sitt lärande och i sin utveckling samt att skolan strävar efter att utgå från det som fungerar väl och bygger vidare på det. Enligt rektorn är hen tydlig med att prata om skolan i positiva ordalag i olika sammanhang. Personalen har enligt rektorn dessutom en övergripande positiv förväntan på eleverna och det arbete de gör tillsammans på skolan för att skapa goda förutsättningar för eleverna att lyckas. Rektorn har arbetat systematiskt för att personalen ska få en gemensam bild av skolans vision och målsättning, samt för att visionen ska vila på ett gemensamt förhållnings-sätt. Rektorn såväl som elevhälsan och lärarna berättar att målsättningen konkretiseras genom att skolan till exempel har ett särskilt fokus på tydlighet och struktur i undervisningen då de är medvetna om att det kan vara särskilt viktigt för elever med neuropsykiatriska svårigheter. Rektorn berättar att även skolans arbete med att utveckla lärarnas ledarskap i klassrummet är ett sätt att konkretisera rektorns målsättning och vision, vilket hen menar också bidrar till en trygg och inkluderande lärmiljö för de elever som finns på skolan med neuropsykiatriska svårigheter.

I granskningen framkommer att rektorn leder ett arbete i syfte att identifiera hinder för en tillgänglig utbildning med fokus på neuropsykiatriska svårigheter. I intervjuer berättar lärare och elevhälsa att det finns en väl fungerande rutin för överlämning från tidigare stadie och att lärarna tidigt får kännedom om elevernas behov. Lärarna uttrycker också att de i samband med överlämningar inte bara ställer frågor om elever utan också om vilka anpassningar och arbetsformer som fungerar bra för respektive klass, vilket de har som utgångspunkt när de planerar sin undervisning. De gör inga nya klasser när eleverna börjar i årskurs sju utan eleverna fortsätter i den klass de redan går i. Vid överlämning berättar lärarna och elevhälsan hur de har arbetat med elever och med klassen så att mottagande lärare får till sig vad som fungerat väl för de elever som börjar årskurs sju. Det kan till exempel handla om att det i en klass fungerar bra med arbete i smågrupper medan det i en annan klass behöver vara korta uppgifter med bildstöd, som eleverna arbetar enskilt med eller tillsammans med andra. Lärarna berättar att de har veckovisa arbetslagsmöten tillsammans med elevhälsan och rektorn. Under dessa möten sker diskussion och reflektion kring framgångsrika arbetsformer och anpassningar för såväl klasser som elever. Rektorn tar del av lärarnas reflektioner och utmaningar i syfte att skapa goda förutsättningar för lärarna att arbeta med utveckling av undervisningens kvalitet. Lärarna berättar att de har regelbundna klassgenomgångar, vid vilka lärare

och elevhälsa samverkar för att identifiera och undanröja hinder i elevernas utbildning på såväl individnivå som på grupp- och organisationsnivå. Även rektorn är delaktig vid dessa klassgenomgångar och får på så sätt underlag för att utveckla skolans organisation så att den ännu bättre bidrar i arbetet med att skapa en tillgänglig utbildning. Det kan till exempel handla om att tydliggöra roller och uppdrag, fördela resurser, organisering av arbetslag och elevhälsa, samt identifiera behov av kompetensutvecklingsinsatser. I intervjuer med lärare och elevhälsa framkommer även att mentor har en viktig funktion i arbetet med att identifiera hinder. Mentorn har regelbundna dialoger med sina elever och har i uppgift att förmedla elevernas synpunkter och behov vidare till arbetslaget. Under kommande läsår kommer mentorsrollen att förstärkas ytterligare genom att minst en av klassens mentorer har undervisning en stor del i klassen och på så sätt träffar eleverna mer frekvent. Den framgångsfaktor som rektorn, elevhälsan och lärare ser som en av de främsta, är att initiera och upprätthålla en god dialog med såväl elever som deras vårdnadshavare. Vidare ser personalen den lilla skolans möjligheter som framgångsrikt i skolans tillgänglighetsarbete samt att elevhälsans uppdrag är organiserat på sådant sätt att regelbunden samverkan möjliggörs.

Det framkommer vidare i granskningen att rektorn ser till att identifierade hinder undanröjs, i syfte att skapa en tillgänglig utbildning för elever med neuropsykiatriska svårigheter. Rektorn berättar att skolan arbetar systematiskt med att tillgängliggöra utbildningen. Detta bland annat genom att ha fokus på en organisation som skapar goda förutsättningar för lärarna att lyckas i sitt uppdrag så att ökad kvalitet i undervisningen kommer eleverna till del. Det kan handla om att roller och uppdrag är tydliggjorda, att mötesstrukturen är känd och bidrar till att lärarna får tid för att arbeta med tillgänglighetsarbete, men också att rektorn prioriterar att anställa behörig personal i olika professioner för att eleverna ska få en utbildning av god kvalitet samt att skolan kan arbeta med olika flexibla lösningar för att tillgodose elevers olika behov. Rektorn berättar att tillgänglighetsarbetet möjliggörs genom att skolan arbetar systematiskt med sitt kvalitetsarbete, så att hinder identifieras, undanröjs och på olika sätt följs upp. Lärare och elevhälsa berättar att rektorn genom en tydlig ledning och styrning av det pedagogiska arbetet skaffar sig en god bild av eventuella hinder i lärmiljön samt diskuterar dessa med personalen. Rektorn berättar att det är ett gemensamt arbete för att alla elever ska få möjlighet att lyckas i sitt lärande. Elevhälsan berättar i intervju att även om arbetet med en tillgänglig utbildning har sin bas i arbetslagets kollegiala arbete finns en implementerad arbetsgång för fortsatta insatser av elevhälsan. Det är vanligt att specialpedagogen bidrar med olika insatser men även skolans studie- och yrkesvägledare är en viktig profession i arbetet med att identifiera och undanröja hinder i lärmiljön, främst i arbetet med att skapa motivation och bibehålla engagemang hos eleverna. Det framgår vidare av intervjuerna att lärarna och elevhälsan har som rutin att regelbundet samtala med eleven för att få veta vilka behov eleven har och hur de kan tillgodoses. Lärarna och elevhälsan säger att de upplever att eleverna ofta

har goda inspel och förslag på insatser. De intervjuade ger exempel på att de i sitt arbete med att tillgängliggöra utbildningen har möjliggjort att elever som tidigare hade långvarig frånvaro nu deltar i undervisning i skolan, vilket även elevintervjuer bekräftar. I intervju med rektorn framkommer att rektorn har beslutat om att införa en så kallad flexgrupp som elever kan få undervisning i. Detta eftersom skolan identifierade ett behov av en hållbar insats, framförallt för de elever som har en omfattande skolfrånvaro. Flexgruppen har enligt lärare och elevhälsa blivit ett sätt för skolan att bredda tillgängligheten i utbildningen. Det har medfört att elever kan återgå till skolan i små steg och samtidigt får känna att de lyckas med delmål på sin väg tillbaka till undervisning i helklass. Skolans flexgrupp ses just som en flexibel mellanstation, för att under kortare perioder stödja eleverna utifrån identifierade behov. Kommande läsår är det beslutat att fler av skolans undervisande lärare ska undervisa i skolans flexgrupp för att skapa ännu bättre förutsättningar för att underlätta så att eleverna i flexgruppen i högre utsträckning känner tillhörighet och får delta i en undervisning som genomförs av den läraren som har undervisning i elevens ordinarie klass. Eleverna får samtidigt möjlighet till en regelbunden dialog med undervisande lärare. Dessutom bidrar den organisatoriska förändringen till fler bedömningstillfällen med respektive lärare. Rektorn berättar att ovan nämnd organisationsförändring är ett exempel på hur rektorn använder sig av tjänstefördelningen som ett verktyg för att främja tillgänglighet i elevernas utbildning. Rektorn följer upp att insatser ger önskvärd effekt bland annat genom att delta på lärarnas veckovisa möten, genom att leda elevhälsans arbete och möten samt genom regelbunden dialog med elever och vårdnadshavare. Rektorn berättar att uppföljningen utgör underlag för fortsatt kvalitetsarbete på skolan så att hinder för tillgängligheten kan undanröjas.

Granskningen visar att roller och ansvarsfördelning för att skapa en tillgänglig utbildning är tydlig på skolan. Rektorn berättar att det framförallt är skolledningen som styr och leder arbete med en tillgänglig utbildning men även förstelärare, arbetslagsledare, mentorer och elevhälsans professioner är viktiga i detta arbete. I skolans tillgänglighetsarbete har de olika professionerna tilldelats uppdrag och mandat att genomföra detta. Till exempel är det rektorn som ytterst leder arbetet och i det uppdraget ligger att identifiera samt undanröja hinder genom att bland annat fördela resurser och skapa en organisation som ger lärarna förutsättningar att lyckas med sitt uppdrag att tillgängliggöra undervisningen. Arbetslagsledaren leder arbetet med lärarna i årskurs 7-9 och försteläraren har ett specifikt uppdrag som även är kopplat till att stödja arbetslagsledaren. I arbetet med att tillgängliggöra undervisningen har mentorn ett särskilt ansvar, berättar lärarna och elevhälsan i intervju. Det kan till exempel handla om att lyssna in elevens tankar om olika situationer och behov. De berättar vidare att mentorn även fungerar som en länk mellan eleven och övrig personal på skolan så att kollegiet får den information de behöver för att kunna anpassa undervisningen utifrån det som framkommit i dialog. Både innehåll på möten och vem som ansvarar för respektive möte framgår av

skolans årshjul. Det kan till exempel vara arbetslagsledaren, försteläraren eller någon ur elevhälsan som har ansvar för innehåll på mötena, berättar lärarna i intervju. Det framkommer, både genom inskickad dokumentation och genom intervjuer med såväl rektorn som lärare och elevhälsa att det finns en tydlig ansvarsfördelning mellan olika roller och professioner, samt vad de olika rollerna förväntas bidra med i skolans tillgänglighetsarbete utifrån rektorns målsättning. Det framgår av intervjuer med bland annat rektorn att det även finns en upprättad delegation från rektorn till den biträdande rektorn och respektive uppdrag uppfattas av personalen som tydliga. Lärarna berättar att de i utvecklingsarbetet "lyckas tillsammans" identifierade behov av olika roller och ansvarsområden, vilka sedan har införlivats i organisationen. "Lyckas tillsammans" är skolans utvecklingsarbete med syfte att öka tillgängligheten i utbildningen för alla elever. Det är initierat av huvudman och respektive rektor anpassar därefter utvecklingsarbetet utifrån identifierade behov på enheten. Det framgår också att det finns rutiner, mötesforum och kommunikationsvägar som bidrar till att information delges de som har behov av denna. Till exempel framgår elevhälsans uppdrag och organisation av skolans elevhälsoplan och personal hänvisar även till denna under intervjuerna. Det framgår till exempel av elevhälsoplanen på vilket sätt mentor tar kontakt med elevhälsan vid behov. Dessutom framgår det hur specialpedagog och andra professioner i elevhälsan arbetar för att stödja arbetet med en tillgänglig utbildning. Vidare har kommunen särskilda resurser, så som logoped, och vid kontakt med denne finns det också upprättade rutiner.

Granskningen visar även att rektorn ser till att det finns förutsättningar för ett kollegialt lärande hos personalen med fokus på neuropsykiatriska svårigheter. Lärarna berättar att de har goda förutsättningar för samverkan och att det finns tid avsatt under deras veckovisa möten att kollegialt arbeta med att undanröja hinder för att öka tillgängligheten i utbildningen för alla klasser. De berättar vidare att de har goda förutsättningar att samverka på ett sådant sätt att de får möjlighet att använda sig av ny kunskap praktiskt i undervisningen samt att de förväntas dela med sig av sina erfarenheter kollegialt i arbetslaget. Dessutom, berättar lärarna, har rektorn, i dialog med personalen på skolan, enats kring utvecklingsområden och insatser i syfte att utveckla kvaliteten på elevernas utbildning. Utvecklingsarbetet "lyckas tillsammans" är en längre arbetsprocess, som pågått i flera år, med till exempel fokus på att utveckla arbetsformer och ledarskap i klassrummet. Utvecklingsarbetet ger samtidigt utrymme för kortare och mer specifika insatser, så som kompetensutvecklande insatser kring neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, men även kollegialt lärande utifrån olika så kallade case där behov av anpassningar och bemötande diskuteras i grupper i kollegiet. I intervjuer med lärarna framkommer att arbetslaget leds av en arbetslagsledare som även fungerar som en länk mellan lärarna och skolledningen. Under arbetslagsmöten resonerar lärarna tillsammans kring konsekvenser av neuropsykiatriska svårigheter samt hur de kan ut-

veckla undervisningen så att hinder undanröjs. Det framgår även att lärarna tillsammans utvärderar sin undervisning, tar del av elevers reflektioner av lärarnas undervisning samt hur de gemensamt kan arbeta vidare med det som är framgångsrikt för respektive klass och elev. Samtalen i arbetslaget utgår från lärarnas undervisningspraktik, men även från litteratur, föreläsningar eller annan kompetensutveckling. Även elevhälsan bidrar i diskussionerna med sin kompetens kopplat till neuropsykiatriska svårigheter.

Kompetensutveckling

Granskningen visar att rektorn i samverkan med personal identifierar behov av kompetensutvecklingsinsatser för att öka personalens kunskaper om neuropsykiatriska svårigheter. Rektorn fattar därefter beslut om och ser till att kompetensutvecklingsinsatser genomförs utifrån behovsanalysen. Det framgår av intervjuer att det finns olika sätt för rektorn att ta reda på personalens behov av kompetensutvecklingsinsatser. Bland annat identifieras behoven genom att de regelbundet utvärderar utvecklingsarbetet "lyckas tillsammans". I intervjuer framkommer att utvecklingsarbetet ses som ett paraply under vilket skolan systematiserar utvecklingsområden, insatser och mål. Det kan till exempel handla om att öka lärarnas kunskap och kompetens om neuropsykiatriska svårigheter och hur man genom att leda i klassrummet kan öka tillgängligheten för elever med neuropsykiatriska svårigheter. Lärarna berättar att rektorn är med på arbetslagsmöten i syfte att identifiera behov av kompetensutveckling och de uppger att de har olika möjligheter, så som medarbetarsamtal, enkäter eller i dialoger på möten som möjliggör för dem att förmedla behov av insatser för att höja sin kompetens och kunskap om neuropsykiatriska svårigheter. Rektorn berättar att skolledningen använder sig av sitt organisationsträd i arbetet med att identifiera behov av kompetensutvecklingsinsatser. Skolans organisationsträd är ett sätt att synliggöra den organisation som rektorn skapar utifrån en behovsanalys. Rektorn berättar att organisationsträdet förtydligar skolans organisation vilket också är framgångsrikt i arbetet med flexibla lösningar för att tillgodose elevernas behov av en tillgänglig utbildning. Rektorn berättar att det finns en tydlig arbetsgång för att identifiera behov av kompetenshöjande insatser med fokus på neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Lärarna samtalar i arbetslaget om utmaningar och behov av kompetensutveckling utifrån arbetsgången, därefter sammanställs det som framkommit och rapporteras vidare till rektorn. I ledningsgruppen ser de sedan över om behoven finns på hela skolan, hos enskilda medarbetare eller i hela arbetslaget. I vissa fall kan ledningsgruppens behovsanalys även leda till kommungemensamma insatser som blir en del av det gemensamma utvecklingsarbetet "lyckas tillsammans". Rektorn prioriterar och lägger in det som beslutats i skolans kalendarium så att det blir synligt för alla. Ibland kan det handla om större insatser och ibland om kortare specifika insatser. Exempel på specifika insatser kan vara workshops kring anpassningar i undervisning, hur lärarna kan använda sig av bildstöd samt hur neuropsykiatriska svårigheter kan ta sig olika uttryck utifrån ett genusperspektiv. Rektorn framhäver att den fortbildning som genomförs

internt av skolans personal är viktig. Till exempel att specialpedagogen föreläser om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar såväl som andra funktionsnedsättningar, att kuratorn samtalar om bemötande eller att skolan fördjupar sig inom olika områden på arbetsplatsträffar, så som skolfrånvaro och kränkande behandling.

Det framgår av intervjuer med lärare, elevhälsa och rektorn att personalen regelbundet och över tid har tagit del av olika kompetensutvecklingsinsatser för bland annat att öka sina kunskaper om neuropsykiatriska svårigheter och dess konsekvenser i undervisningen. Exempel på insatser är skolans arbete med att skapa en tydlig struktur i undervisningen, vilket de är medvetna om kan vara viktigt för elever med neuropsykiatriska svårigheter. Under kommande läsår har lärarkollegiet, utifrån en behovsanalys, identifierat behov av att få ökad kunskap om språkstörning och kompetensutvecklingsinsatser är planerade. Lärarna berättar att de har identifierat behov av ytterligare kunskap inom området för att ännu bättre kunna undervisa på ett sådant sätt att eleverna får ökade möjligheter att lyckas i sitt lärande. Insatserna kommer att ske löpande under läsåret och kommunens logoped kommer bland annat att ansvara för insatsen. Rektorn berättar att hen även har identifierat behov av att personalen ökar sin förståelse för hur elever upplever hur det är att leva med en neuropsykiatrisk funktionsnedsättning eller hur vårdnadshavare till elever med sådana funktionsnedsättningar upplever situationen. Elevhälsan berättar att de under kommande läsår även ska genomföra Specialpedagogiska skolmyndighetens utbildning för en stärkt och samlad elevhälsa. Enligt rektorn och elevhälsan finns det en god och samlad kunskap hos personalen kring neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och förståelse för hur sådana funktionsnedsättningar kan påverka elevernas skolsituation.

Det framkommer i granskningen att rektorn ser till att personalen ges förutsättningar att delta i kompetensutvecklingsinsatser och att de även ges kunskap om hur neuropsykiatriska svårigheter kan komma till uttryck hos pojkar och flickor. Utifrån vad som framkommer i intervjuer har lärarna goda förutsättningar att delta i olika kompetensutvecklingsinsatser och det finns tid avsatt för detta ändamål, för all personal. Både lärarna och elevhälsan berättar att skolan över tid haft insatser för att öka personalens kunskap om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar samt pedagogiska konsekvenser av en funktionsnedsättning överlag. I detta arbete har det även varit fokus på skillnader i hur neuropsykiatriska svårigheter kan komma till uttryck hos flickor respektive hos pojkar. Rektorn berättar att elevhälsan har gjort en analys av de elevärenden som anmälts till elevhälsan samt tittat på fördelningen utifrån kön. Utifrån analysen uppmärksammades framförallt att konsekvenserna av neuropsykiatriska svårigheter kunde skilja sig åt mellan flickor och pojkar, vilket bidrog till att lärarna med stöd av elevhälsan arbetade fram olika anpassningar i undervisningen som de ansåg gynnade flickor respektive pojkar. Skolan har i sitt arbete med att öka medvetenheten kring hur neuropsykiatriska svårigheter kan yttra

sig för pojkar och flickor haft stöd av en genuspedagog. Lärarna berättar att genuspedagogen bidragit till att göra dem medvetna om skillnader som kan finnas mellan pojkar och flickor och att de mer aktivt tar hänsyn till detta när de planerar sin undervisning. Lärarna berättar vidare att detta arbete även startade igång flera tankeprocesser som mynnat ut i olika strategier, så som att hantera talutrymme, diskussion i mindre grupper, vilka krav de ställer och anpassningar av undervisningen för elever med neuropsykiatriska svårigheter. Elevhälsan uppger att skolan blivit bättre på att identifiera flickor som kan ha neuropsykiatriska svårigheter i ett tidigare skede och att det hänger samman med att lärarna har ökad kunskap om skillnader mellan vilka uttryck neuropsykiatriska svårigheter kan ta för pojkar respektive flickor.

I vilken utsträckning präglas undervisningen av tillgänglighet, så att de konsekvenser som förknippas med neuropsykiatriska svårigheter motverkas?

Inom detta område granskas hur lärarna, tillsammans med specialpedagogisk personal, arbetar för att göra undervisningen pedagogiskt tillgänglig med särskilt fokus på neuropsykiatriska svårigheter. Granskningen omfattar vidare om lärarna arbetar med att skapa en motiverande och engagerande undervisning utifrån olika elevers behov.

Granskningen omfattar också om lärarna arbetar för en socialt tillgänglig undervisning genom att främja delaktighet, samspel och gemenskap. Detta innefattar om lärarna genomför undervisningen på ett sätt som underlättar sociala situationer utifrån kunskap om neuropsykiatriska svårigheter. Vidare om personalen ser till att olikheter framhålls som något positivt där eventuella negativa attityder kopplade till neuropsykiatriska svårigheter synliggörs och problematiseras.

Granskningen omfattar också om lärarna arbetar för en fysisk tillgänglig undervisning utifrån kunskap om neuropsykiatriska svårigheter, det vill säga att aspekter som ljus, ljud, luft, visuell miljö och framkomlighet är omhändertagna och ordnade för att ge stöd till elevernas lärande.

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen präglas i hög utsträckning av tillgänglighet så att de konsekvenser som förknippas med neuropsykiatriska svårigheter motverkas.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att lärarna aktivt och medvetet arbetar för att göra undervisningen pedagogiskt, socialt och fysiskt tillgänglig. Personalen har fokus på att utveckla undervisningen så att konsekvenser av neuropsykiatriska svårigheter motverkas. Lärarna har regelbunden samverkan med elevhälsan och ser till att undervisningen är strukturerad och varierad för att göra den tillgänglig för elever som kan ha neuropsykiatriska svårigheter. Lärarna arbetar även aktivt och medvetet för att främja socialt samspel och gemenskap i undervisningen samt styr och tydliggör gemensamma aktiviteter. Dessutom tar lärarna hänsyn till fysiska aspekter av lärmiljön då de planerar och genomför sin undervisning.

Pedagogisk tillgänglighet

Vid granskningen framkommer att lärarnas undervisning utgår från kunskap om neuropsykiatriska svårigheter och de planerar och genomför undervisningen utifrån den kunskapen. I intervju med lärarna framkommer att de arbetar strukturerat med att resonera kring framgångsfaktorer i undervisningen för elever med neuropsykiatriska svårigheter och vad som fungerar väl för de olika klasserna för att sedan planera undervisningen utifrån denna kunskap. Det finns ett väl fungerande arbete kring överlämningar från tidigare stadie där även elevhälsan är delaktig så att lärarna får veta vilka behov elever med neuropsykiatriska svårigheter har. Elevhälsan säger att lärarna vid överlämningarna efterfrågar anpassningar både på individ- och gruppnivå och de genomför sedan en undervisning som bygger på det eleverna är vana vid och som de vet fungerar väl. Lärarna berättar vidare att de också samtalat med eleverna och deras vårdnadshavare för att få deras syn på elevernas behov och vad de upplever fungerar väl. Lärarna berättar att de reflekterar tillsammans i kollegiet kring olika anpassningar och arbetsformer utifrån den kunskap de har om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Dessutom delar lärarna med sig av framgångsrika exempel, vilket också fungerar som stöd för de lärare som till exempel inte har så många år i yrket. Lärarna har gemensamt kommit överens om former och modeller för undervisningen som de tillämpar och sedan utvärderar. Exempel på sådant som kollegiet kommit överens om är att använda sig av en gemensam lektionsstruktur för hur uppstart och avslut på lektioner ska gå till. Vidare hur de kan använda sig av tidshjälpmedel och olika sorters stödstrukturer, så som checklistor, mallar och hur de kan dela upp uppgifter och ge eleverna beskrivningar med bildstöd. Information som eleverna kan behöva för att genomföra sina uppgifter finns tydligt strukturerad på tavlan i klassrummet. Det finns också stödjande strukturer, såsom bildstöd, kring olika arbetsmoment i klassrummen, vilket lärarna menar bidrar till att öka förutsägbarheten och därmed tryggheten och tydligheten för elever med neuropsykiatriska svårigheter. Uppgifter, material, mallar och presentationer finns även tillgängligt digitalt för eleverna.

Granskningen visar vidare att lärarna, i samverkan med elevhälsan, arbetar långsiktigt och aktivt med att skapa en strukturerad och varierad undervisning utifrån elevernas olika behov. Rektorn berättar att lärarna har fokus på struktur och tydlighet,

då de är medvetna om att bristande struktur kan ge upphov till utmaningar för elever som kan ha neuropsykiatriska svårigheter. Vidare har en tydlig struktur betydelse för att eleverna ska komma igång med sina uppgifter och för att de ska veta vad som förväntas av dem. Lärarna berättar att de arbetar med "de sju frågorna" för att synliggöra arbetssätt och uppgifter för eleverna på ett tydligt sätt, se nedan. Det kan även handla om att lärarna planerar in olika moment både under ett lektionstillfälle men också över tid så att eleverna får ta del av varierade arbetssätt. Lärarna berättar att de på så sätt genomför en varierad undervisning då de vet att det kan bidra till elevernas motivation och engagemang. Exempelvis har läraren tagit reda på vilka intressen eleverna i klassen har och på vilket sätt eleverna upplever att de lär sig bäst. Lärarna involverar eleverna i undervisningen på olika sätt utifrån denna kunskap.

För att bibehålla elevernas engagemang, berättar lärarna, är det även viktigt att eleverna är införstådda med vad de ska göra, på vilken tid, med vem och på vilket sätt de ska arbeta och de använder sig därför av tydlig information och stödstrukturer (till exempel "de sju frågorna") för att tillgodose dessa behov. Det är också viktigt att eleverna får möjlighet att arbeta klart med en uppgift utan att ge upp för att uppgiften är för stor eller för lång säger lärarna. I detta arbete ser lärarna även till att de bryter ner arbetet i delar och sätter tydliga delmål så att eleverna har kontroll över sitt skolarbete. Lärarna säger att de ger eleverna stöd i att planera så att uppgifterna blir konkreta och tydliga. Eleverna kan checka av att de är på rätt väg, ibland med stöd av checklistor, och de får på så sätt en bekräftelse på att de har klarat av delmoment.

Det framkommer i intervjuer med både rektorn, elevhälsan och lärarna att de även har bestämt att alla lärare ska använda sig av tidshjälpmedel. Vissa lärare använder tidshjälpmedel till respektive moment och andra lärare använder hjälpmedlen för att visa hur lång tid det är kvar på lektionen. De berättar att tidshjälpmedel är ett viktigt stöd för elever med neuropsykiatriska svårigheter och att det hjälper eleverna att bibehålla motivation i sitt lärande. Även regelbunden feedback och återkoppling till eleverna är viktigt för att eleverna ska bibehålla motivation och engagemang. Lärarna ger sådan återkoppling skriftligt i anslutning till uppgifter, men också muntligt, löpande i det dagliga arbetet, vilket Skolinspektionen även observerar under sina lektionsbesök. Lärarna berättar att de resonerar kring vad en varierad undervisning innebär och de ser det som viktigt att eleverna både ska känna igen sig och samtidigt får ta del av olika moment i undervisningen som utgår från deras styrkor. Lärarna uppger att det primära målet är att eleverna ska få det stöd de har behov av inom ramen för ordinarie undervisningsgrupp.

Lärarna berättar att de även ger eleverna reella möjligheter att visa sina kunskaper. Exempel på detta kan vara att lärarna gör kortare avstämningar med eleverna för att bedöma deras kunskaper istället för prov. Lärarna ser till att det finns olika redovisningsformer som eleverna upplever gynnar deras kunskapsutveckling och de

använder sig även av sambedömning mellan ämnen och lärare. Lärare och elevhälsan uppger att de har en väl fungerande samverkan för att tillgängliggöra undervisningen för elever med neuropsykiatriska svårigheter. Elevhälsan kan vid behov erbjuda handledning till enskilda lärare eller till grupper av lärare. De kan dessutom bistå med kompetensutvecklande insatser och finns tillgängliga i undervisnings-sammanhang.

Social tillgänglighet

Vid granskningen framkommer att lärarna, i samverkan med elevhälsan, aktivt och medvetet arbetar för att främja socialt samspel och gemenskap i undervisningen. Lärarna berättar att det finns forum för lärarna att regelbundet samverka med elevhälsan och de anser att de får stöd av elevhälsans personal i arbetet med att göra undervisningen socialt tillgänglig för elever med neuropsykiatriska svårigheter. Det framgår av intervjuerna med rektorn, lärare och elevhälsa att personalen på skolan värderar goda relationer högt och att vad de beskriver som ett relationellt lärande genomsyrar undervisningen. Lärarna och elevhälsan beskriver det relationella lärandet som att lärarna tar tillvara på elevernas upplevelser av vad som fungerar för eleven och klassen och har det som grund för planering och genomförande av undervisningen. Lärarna använder sig av olika metoder som kan gynna samspelet mellan eleverna, exempelvis att elever först får arbeta enskilt, sedan i par och i klassen (EPA). Lärarna säger att det är viktigt att ge eleverna utrymme för diskussion och reflektion i par, i mindre grupper samt i helklass för att socialt tillgängliggöra undervisningen. Såväl elevhälsan, som lärare och rektorn berättar att de genom att göra elever och vårdnadshavare delaktiga också tar reda på om undervisningen uppfattas som socialt tillgänglig av eleverna. De berättar att elevers och vårdnadshavares delaktighet särskilt gynnar elever med neuropsykiatriska svårigheter.

Härtill beskriver lärarna och elevhälsan hur lärarna arbetar med delaktighet och trygghet i klasserna. Det kan till exempel handla om att läraren tar hänsyn till elevens behov vid grupparbeten, hur elever placeras i klassrummet eller vid arbete i grupp rum. Lärarna kan låta eleverna få samtala i mindre grupper för att sedan presentera inför klassen eller få stöd för att delta i diskussioner med hjälp av en tydlig rollfördelning i gruppen, mallar och bilder. Lärare och elevhälsa berättar även att de arbetar med att ge elever positiv återkoppling i undervisningen för att stärka elevernas tro på sig själva. De säger också att de finns som stöd i situationer de identifierat som utmaningar för eleverna. Till exempel kan det vara svårt med schemabrytande aktiviteter, så som friluftsdagar, för elever med neuropsykiatriska svårigheter. Lärarna berättar att de därmed arbetar med framförhållning och tydlighet så att eleverna ska känna igen sig när de väl genomför aktiviteten. Det kan även finnas elever som har behov av extra vuxenstöd vid aktiviteter vilket lärarna ser till att tillgodose. Lärarna resonerar vanligtvis med eleverna både innan och efter genomförd aktivitet för att ta reda på vad som fungerade bra, vilket de sedan tar med sig i

arbetet framåt. Vidare berättar lärarna att de arbetar för att stärka relationen mellan eleverna genom att styra och leda olika aktiviteter i och utanför klassrummet. Det kan till exempel var samarbetsövningar, olika spel och lekar eller att eleverna får träna på att ge varandra positiv återkoppling.

Genom intervjuer med lärare och elevhälsa framgår att eleverna har bestämda platser i klassrummen och att det är lärarna som bestämmer var eleverna sitter. Utifrån information från överlämningar, lärare, elev och i vissa fall även vårdnadshavare gör mentor klassrumsplaceringar. Mentor tar då hänsyn till både elevens och gruppens behov så att placeringen även bidrar till ett gott klimat i klassen. Lärarna berättar att klassrumsplaceringarna används som grund för arbete i grupp och då eleverna ska samverka med varandra kring till exempel olika frågeställningar. Läraren kan också dela ut frågor till elever som lärarna vet att eleverna kan svara på för att bekräfta och stärka elevens självkänsla. Lärarna berättar vidare att de är medvetna om att elever med neuropsykiatriska svårigheter kan ha specifika svårigheter med socialt samspel och att de även tagit hänsyn till detta när de möblerar klassrummen. De placerar elever och skapar förutsättningar för att eleverna ska komma till sin rätt i sociala sammanhang i undervisningen.

I de fall eventuella negativa föreställningar och attityder kopplade till neuropsykiatriska svårigheter skulle förekomma har lärarna strategier för att hantera dessa. Rektorn berättar att de har genomfört ett större arbete kring diskriminering och kränkande behandling samt implementerat en tydlig arbetsgång när kränkningar sker för att komma tillrätta med dessa. Elevhälsan säger att de även har analyserat inkomna kränkingsanmälningar utifrån aspekten elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar samt utifrån kön. Analysen har bidragit till att de har identifierat riskområden som de har arbetat med för att motverka att negativa attityder uttrycks kring elever med neuropsykiatriska svårigheter. Elevhälsan berättar att det hos personalen finns en medvetenhet kring att sådant som händer i andra delar av skolans lokaler kan påverka elevens situation i klassrummet och de resonerar kring hur undervisningen kan bidra till att stärka eleverna att verka på olika sociala arenor.

Fysisk tillgänglighet

Vid granskningen framkommer att lärarna i sin planering av undervisningen tar hänsyn till fysiska aspekter av tillgänglighet utifrån kunskap om neuropsykiatriska svårigheter. Högstadiets skoldel är nybyggd och inför byggnationen arbetade personalen med att identifiera faktorer som kan bidra till en fysiskt tillgänglig lärmiljö. Skolan har vidare, i detta arbete, haft ett särskilt fokus på att skapa goda förutsättningar för lärarna så att de i sin planering av undervisningen kan ta hänsyn till fysiska aspekter av tillgänglighet. Till exempel har alla klassrum ljustämnande mattor och bord, stolarna är speciellt anpassade för att minska mängden ljud då de används och det finns möjligheter att skärma av ljus. Under Skolinspektionens lektionsobservationer är det arbetsro samt god ordning i de klassrum som besöks och

eleverna synes veta var saker de har behov av finns att tillgå. Det framkommer i intervjuer med lärarna och eleverna att det finns möjlighet för eleverna att förvara sitt material i klassrummet istället för i skåpen, om det underlättar för elever med neuropsykiatriska svårigheter att hålla ordning på sitt material. Lärarna berättar att eleverna har hemklassrum och till varje klassrum finns ett grupprum vilket gör att elever inte behöver byta klassrum så ofta och har möjlighet att vid behov arbeta avskilt. De berättar vidare att de tillsammans har arbetat för att möbleringen i klassrummen ska utgå från elevers och gruppers olika förutsättningar och behov. Genom möbleringen har lärarna också skapat olika "rum i rummet" för att möjliggöra flexibilitet och ge utrymme för elevers olika behov under lektionen. Lärare och elevhälsa uppger att det finns skärmväggar i klassrummen som är placerade så att elevernas behov av avskildhet kan tillgodoses. Dessutom finns det tillgång till mindre skärmar till varje bord i respektive klassrum så att elever som behöver mer avskildhet kan få det. Rektorn berättar att arbetet med att skapa en fysiskt tillgänglig lärmiljö för elever som kan ha neuropsykiatriska svårigheter har underlättats av de nya lokalerna.

På Skolinspektionens vägnar

Beslutet har fattats av Kristina Svensson

Anna Ödman har varit föredragande i ärendet.

I den slutgiltiga handläggningen av ärendet har även utredaren Sara Algulin deltagit.

Bilaga 1: Bakgrundsuppgifter

Denna granskning genomförs i 30 skolor runt om i landet, i urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Österbyskolan i Östhammars kommun ingår i denna granskning. Enligt uppgifter från rektor går 410 elever på skolenheten, varav 111 elever i årskurs 7-9.

Skolinspektionen granskade Österbyskolan den 23-24 maj 2023. Granskningen genomfördes av utredarna Anna Ödman och Sara Algulin.

Bilaga 2: Underlag för bedömning tematisk kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Elevintervjuer
- En gruppintervju med lärare
- En gruppintervju med elevhälsan
- En intervju med rektor
- Skriftlig information som har begärts in från rektorn
- Lektionsobservationer och observationer i lärmiljön

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från granskningen för faktakontroll.

Mer information om den tematiska kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: [Skolors arbete för en inkluderande utbildning - fokus på tillgänglighet i lärmiljön kopplat till neuropsykiatriska svårigheter \(skolinspektionen.se\)](https://www.skolinspektionen.se/om-skolinspektionen/arbetsomraden/tematisk-kvalitetsgranskning)

Bilaga 3: Författningsstöd

Utgångspunkter

Utbildningen inom skolväsendet syftar enligt **skollagen** (2010:800) till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen (1 kap. 4 § skollagen).

Enligt **förarbetena** bör Sveriges internationella förpliktelser när det gäller de mänskliga rättigheterna vara vägledande för och genomsyra hela skolväsendet (prop. 2009/10:165 s 221). Sådana förpliktelser finns bl.a. i **Förenta Nationernas konvention om barnets rättigheter** (barnkonventionen), som gjorts till svensk lag genom lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter. Enligt barnkonventionen har alla barn rätt till utbildning (artikel 28). Rättigheterna enligt barnkonventionen ska tillförsäkras varje barn, utan åtskillnad av något slag och oavsett exempelvis barnets kön eller funktionsnedsättning (artikel 2).

Sverige har även ratificerat **Förenta Nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning** (SÖ 2008:26). Enligt konventionen ska konventionsstaterna säkerställa bl.a. att personer med funktionsnedsättning, på lika villkor som andra, får tillgång till en inkluderande och kostnadsfri grundutbildning av kvalitet. Skälig anpassning ska erbjudas utifrån personliga behov och personer med funktionsnedsättning ska ges nödvändigt stöd inom det allmänna utbildningssystemet. Ändamålsenliga individanpassade stödåtgärder ska erbjudas i miljöer som erbjuder största möjliga kunskapsrelaterade och sociala utveckling som är förenlig med målet fullständig inkludering (artikel 24). I **den allmänna kommentaren** till artikel 24 anges bl.a. att inkluderande utbildning är en grundläggande mänsklig rättighet för alla elever. Inkluderande utbildning är resultatet av en pågående process där aktörerna åtagit sig att arbeta proaktivt med att undanröja hinder som motverkar rätten till utbildning. Inkluderande utbildning förutsätter vidare förändringar i kultur, politik och praktik som tillgodoser möjligheten för ordinarie skolor att på ett effektivt sätt inkludera alla studerande (Allmän kommentar nr 4 om rätten till inkluderande utbildning, punkt 10).

Bestämmelser som har till ändamål att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter inom utbildningsområdet oavsett bland annat funktionsnedsättning finns i **diskrimineringslagen** (1 kap. 8 § andra stycket skollagen). Med diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567) avses, utöver bl.a. direkt och indirekt diskriminering, även bristande tillgänglighet – det vill säga

att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att skäliga åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan funktionsnedsättning (1 kap. 4 § diskrimineringslagen). Den som bedriver utbildning ska också bedriva ett förebyggande och främjande arbete och verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett exempelvis kön eller funktionsnedsättning (3 kap. 1-3 och 16-17 §§ diskrimineringslagen).

Tillgänglighet i lärmiljö och undervisning

Utbildningen i grundskolan syftar till att ge eleverna kunskaper och värden och utveckla elevernas förmåga att tillägna sig dessa. Utbildningen ska utformas så att den bidrar till personlig utveckling samt förbereder eleverna för aktiva livsval och ligger till grund för fortsatt utbildning. Utbildningen ska vidare främja allsidiga kontakter och social gemenskap och ge en god grund för ett aktivt deltagande i samhällslivet (10 kap. 2 § skollagen). I bestämmelsens **förarbeten** konstateras bl.a. att elever är olika och har olika behov men alla har rätt till en likvärdig grundskoleutbildning. Skolgången ska därför anpassas efter varje elevs förutsättningar och behov. Anpassningen får dock inte göras på ett sådant sätt att den kan leda till att elevernas möjligheter att knyta allsidiga kontakter inskränks. Inte heller får elevernas grundläggande rätt att tillhöra en fast grupp, en social gemenskap, inskränkas annat än om mycket starka skäl motiverar detta (prop. 2009/10:165 s 367).

Enligt **skollagen** ska rektorn leda och samordna det pedagogiska arbetet vid skolenheten, verka för att utbildningen utvecklas och ansvara för att fördela resurser efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov (2 kap. 9-10 §§ skollagen). Rektorn ansvarar också för att ett kvalitetsarbete bedrivs vid skolenheten samt att detta genomförs under medverkan av personal och elever (4 kap. 4 § skollagen). Enligt **läroplanen** har rektorn ett särskilt ansvar för att utbildningen och undervisningen präglas av ett jämställdhetsperspektiv, att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen samt att skolpersonalen får kännedom om de internationella överenskommelser som Sverige har förbundit sig att beakta i utbildningen (Lgr 22 2.8 Rektors ansvar).

Av **skollagen** följer att de elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som gäller ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser (3 kap. 2 § skollagen). Med funktionsnedsättning avses, enligt **förarbeten**, inte bara fysiska funktionshinder som syn- och hörselnedsättningar, utan också exempelvis nedsättningar inom ramen för autismspektrat, ADHD och dyslexi. Den som har en funktionsnedsättning som medför

svårigheter att nå kunskapskraven ska inte bara ges tillräckligt stöd för att nå den lägsta godtagbara kunskapsnivån (prop. 2013/14:148 s. 55).

En elev i grundskolan ska enligt **skollagen** ges extra anpassningar om det befaras att eleven inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Särskilt stöd i grundskolan ska ges elever på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås (3 kap. 5 och 7-10 §§ skollagen). Enligt **skolförordningen** ska eleverna genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna ska uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper eller betygskriterier som minst ska uppfyllas och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen (5 kap. 2 § skolförordningen).

I **läroplanen** förtydligas att en likvärdig utbildning inte innebär att undervisningen ska utformas på samma sätt överallt eller att skolans resurser ska fördelas lika. Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov och skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Därför kan undervisningen aldrig utformas lika för alla (Lgr 22, 1 En likvärdig utbildning). Alla som arbetar i skolan ska uppmärksamma och stödja elever i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd samt samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Läraren ska bl.a. ta hänsyn till varje enskild individs behov och förutsättningar samt handleda och ge extra anpassningar eller särskilt stöd till elever som har svårigheter.

Enligt **skollagen** ska det finnas elevhälsa, som omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser och som främst verkar förebyggande och hälsofrämjande samt stödjer elevernas utveckling mot utbildningens mål (2 kap. 25 § skollagen). Enligt **läroplanen** har rektorn ett särskilt ansvar bl.a. för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får den ledning och stimulans, de extra anpassningar eller det särskilda stöd samt den hjälp de behöver (Lgr 22 2.8 Rektors ansvar).

Enligt **skollagen** ska det för utbildningen finnas de lokaler och den utrustning som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas (2 kap. 35 § skollagen). Alla elever ska vidare tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero (5 kap. 3 § skollagen).